

AMPUMARATOJEN YMPÄRISTÖLUPA

opas toiminnanharjoittajille sekä
lupa- ja valvonta-viranomaisille

Outi Pyy

Mutku-päivät 2024

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Mikä muuttui päivityksen yhteydessä

Vuonna 2012 julkaistiin opas ampumaratojen ympäristöluvasta

- lupamenettelyn pääpiirteet
- lupahakemukseen tarvittavat tiedot
- lupaharkinnassa huomioon otettavat seikat

Uudistustarvetta erityisesti:

- Sääntelymuutokset
- Uusi ilmoitusmenettely
- Haulien käyttörajoitukset
- BAT-raportin ilmestymien 2014

Opas 2023/40 ympäristöministeriön julkaisu –sarjassa

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165208>

Sääntely osin muuttunut

Ampumaratojen toimintaa säännellään useassa eri säädöksessä, kuten

- Maankäyttö- ja rakennuslaki – kaavoitus
- Ympäristönsuojelulaki – lupaharkinta, maaperän ja pohjaveden pilaantuminen, vesienhoito ja ympäristölaatuvaatimukset, melu ja jätteiden hyödyntäminen
- Jätelaki – seuranta- ja siirtoasiakirjavelvoitteita
- Naapuruussuhdelaki – kohtuuttoman rasituksen kieltäminen
- Luonnonsuojelulaki – suojellut luontotyypit ja eliölajit
- Vesilaki – ojitus
- Terveystieteiden tutkimuslaki – talousveden suojeleminen

Ympäristöluvan rinnalle ilmoitusmenettely

Ympäristölupa (YSL 27 §) on oltava liitteen 1 taulukon 2 kohdassa 14 a) ”muu kuin liitteen 4 kohdassa 7 tarkoitettu ilmoituksenvarainen ulkona sijaitseva ampumarata”.

Ilmoituksenvaraisia ovat ampumaradat, joilla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään **10 000 laukausta vuodessa ja joissa ei ole haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa ja kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:**

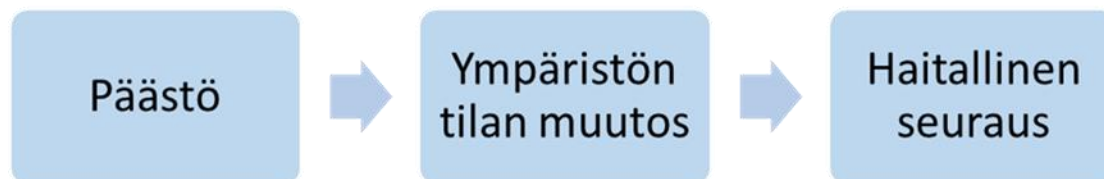
- toiminta ei sijaitse tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella (YSL 28 ja 29 a §)
- toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta rasisusta naapurustolle (NaapuruusL (26/1920) 17.1 §)
- toiminnasta ei aiheudu vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain (587/2011) mukaan luvanvaraisesta hankkeesta
- toiminnan jätevesien johtamisesta ei aiheudu ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3.1,6 §:ssä tarkoitetun noron pilaantumista
- toimintaan ei sovelleta arviointimenettelyä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 §:n 2 momentin perusteella (vähäisiin ampumaratoihin ei sovelleta yva-menettelyä).

Jos jokin edellä mainituista seikoista ei täyty, radalle on haettava ympäristölupa (YSL 10 a luku).

Puolustusvoimien tilapäisiin ampumaratoihin ei poikkeuksellisesti tarvita ympäristölupaa (YSL 33 §).

Ympäristöluvan edellytykset (YSL 49§)

Toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) **16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;**
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä;
- 6) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaiden kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja kolttalaueella

Lyijyhaulien käyttöä rajoitettu EU:n alueella

EU:n lyijyhaulien käyttöä rajoittava asetus - 15.2.2023 jälkeen (Komission asetus (EU) 2021/57, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32021R0057>)

Jo vuodesta 1996 lähtien Suomessa on ollut voimassa metsästyslain (615/1993) nojalla kiello, jonka mukaan vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää lyijyhauleja (33 §).

Komission asetukseen perustava rajoitus laajentaa kiellon **koskemaan sellaisia ampumarata-alueita, joilla ammunta tapahtuu asetuksen määrittelemillä alueilla.**

Rajoituksen piirissä kosteikot ja alueet, jotka sijaitsevat 100 metrin säteellä näistä alueista

- ”100 metrin säteellä kosteikkoalueesta” tarkoittaa aluetta, joka sijaitsee **100 metrin tai sitä lyhyemmällä etäisyydellä poispäin mistä tahansa kosteikkoalueen ulkorajan kohdasta.**
- Asetuksessa ”kosteikkoalue” merkitsee erilaisia vesi- ja rantaruohikoita ja soita tai vesiä, luonnollisia tai keinotekoisia, pysyviä tai tilapäisiä, seisovia tai virtaavia, makeita, murtovesiä tai suolaisia vesiä, mukaan luettuna merialueita, joiden syvyys laskuveden aikana ei ylitä kuutta metriä (Ramsar-sopimuksen sisältämän määritelmän mukaan kosteikoiksi määriteltävillä alueilla ja niiden suojavyöhykkeillä (100 m kosteikon reunasta)).

Mitä merkitystä rajoituksella kansallisella tasolla?

MATTI-tietojärjestelmässä (31.3.2021)

- tiedot 774 todennäköisesti toimivasta ampumarata-alueesta, joista
  - 317 sijaitsee määritelmän mukaisilla kosteikkoalueilla**

Asetuksen mukaan lyijyhauleilla tapahtuva ammunta tulisi näillä ampumaradoilla päättymään viimeistään helmikuussa 2023.

Suurin osa radoista on vanhoja, 1960–90-luvuilla perustettuja

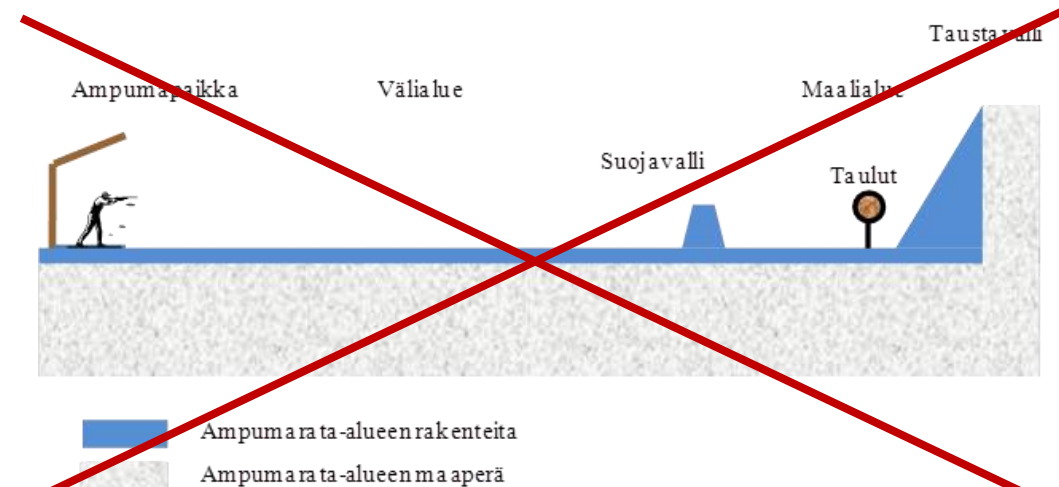
Alue	Avosuo	Kasvillisuus vedessä	Puustoinen avosuo	Vähäpuustoinen avosuo	Vähäpuustoinen rantakosteikko	Yhteensä
Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY	3	1	28	3		35
Etelä-Savon ELY	2		12	1		15
Hämeen ELY			13	4		17
Kaakkois-Suomen ELY	1	2	22	3		28
Kainuun ELY	2		15	3		20
Keski-Suomen ELY	2		9	6		17
Lapin ELY	10		15	14		39
Pirkanmaan ELY		1	21	3		25
Pohjois-Karjalan ELY	3		24	3		30
Pohjois-Pohjanmaan ELY	1		32	4		37
Pohjois-Savon ELY	1	1	15	4		21
Uudenmaan ELY			5	3		8
Varsinais-Suomen ja Satakunnan ELY	4	1	17	2	1	25
Kaikki yhteensä	29	6	228	53	1	317

Ratarakenteen poistuminen välialueelta

Poistettu tekstiosuus

Radat voidaan ratarakenteiden puolesta jakaa kolmeen osa-alueeseen; ampumapaikat, välialue ja maalialue. Jos valli on erotettu maaperästä rakentein, on se tällöin osa rakennelmaa. Myös välialueen pintamaa, johon amunnasta syntyvät jätteet kertyvät on ratarakennetta. Tämä on huomioitava mm. annettaessa määräyksiä maaperän pilaantumisen estämisestä, rakenteiden käytöstä ja hullosta sekä toiminnan päättymiseen liittyvistä toimituksista.

- Ei oppaassa – tarvittaessa voi käyttää
  - Viittauksia BAT-raporttiin ja sen tulkintoihin
- sovelletaan PIMA-säätelyä
- tapauskohtainen pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeenarviointi
- tarve BAT-raportin päivittämiseen

Kommentteja ja kysymyksiä?

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute